

Lausunto

22.11.2024

Asia: VN/32538/2024

Lausuntopyyntö Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

1. Toimet, joilla lisätään kestävä kasvua, investointeja ja alueiden elinvoimaa

Voitte kirjoittaa kommenttine alla olevaan tekstikenttään:

Lausunnossa on esitetty useita hyviä toimenpideajatuksia, kuten suurten puhtaan siirtymän teollisten investointien vauhdittaminen verotuilla, yhden luukun palveluhanke ympäristölupiin liittyen, invest -in toiminnan käynnistäminen ja rahoituksen pullonkaulojen avaaminen.

Rakennusteollisuus RT ry (jäljempänä RT) esittää keskeiseksi toimenpiteeksi EK:n aiemmin esittämän Itäisen-Suomen erityislähettilään nimittämistä ja erityistalousalueen perustamista, jonka puitteissa voidaan koordinoitusti toteuttaa toimenpiteitä. RT esittää mm. seuraavaa muutoksia ja toimenpiteitä ohjelmaluonnokseen: 1) Esitettyjen verokevennyksien laajentamista suurten teollisten investointien lisäksi myös muihin alueen elinkeinoelämän tekemiin teknologian kehittämis- ja kiertotalousinvestointeihin, 2) Valtuuttaa Tesi toimimaan ankkurisijoittajana ja kokoamaan investointirahaston, joka sijoittaa Itäisen Suomen uuteen teollisuuteen. Riittävän ison yksityisen pääoman houkuttelemiseksi rahaston tulisi olla asymmetrinen, jossa yksityiselle rahalle turvataan parempi tuotto kuin julkiselle rahalle, 3) Tehdään menettely- ja lupaprosessista alueen puhtaan siirtymän investointien vetovoimatekijä sisällyttämällä kaikki menettely- ja lupaprosessit, siis myös kuntien vastuulla olevat, yhden luukun periaatteen sisälle. Tämä voidaan toteuttaa parantamalla eri viranomaisten käsittelyprosessien yhteensopivuutta sekä lyhentämällä käsittely- ja valitusaikoja, 4) PK yritysten rahoituksen saatavuuden parantaminen Finnveran laina- ja takausmahdollisuuksia parantamalla, 5) Yhteistyö Puolan ja Baltian maiden kanssa Venäjän rajavaltioille suunnatun elinvoima- ja turvallisuusinvestointeihin liittyvän erillisen EU rahoituskokonaisuuden kokoamiseksi.

2. Toimet, joilla lisätään puhtaan energian mahdollisuuksia ja digitaalista puhdasta kasvua

Voitte kirjoittaa kommenttine alla olevaan tekstikenttään:

Puhtaan energian hyödyntämisen kasvattaminen yksityisessä kulutuksessa vaatii mm. kysyntäjoustomahdollisuuksien lisäämistä kiinteistöjen ja liikenteen energiankulutuksessa. Tämä edellyttää turvallisten digitaalisten ratkaisujen ja automaatioin käyttöönottoa laajemmin rakennetussa ympäristössä sekä energiavarastoinvestointeja alueelle. Asiaa on käsitelty laajemmin

kohdassa 5. Niin alueen teollisuuden kuin myös yksityisen puhtaan energia kulutuksen kasvun edellytyksenä on 400 kv:n kantaverkkoinvestointia itäiseen Suomeen. RT:n mielestä Fingrid Oyj:n käynnistämät kantaverkon reittiselvitykset ovat oikean suuntaisia. Hallituksen on kuitenkin sitouduttava toteutuksen vaatiman rahoituksen järjestämiseen sekä Gasgridin investointikyvyn huolehtimiseen.

Tuulivoiman ja aluevalvonnan yhdistäminen on vietävä selvityksistä toteutukseen. Tuulivoima on merkittävässä roolissa alueella tuotettavan biogeenisen hiilen talteenoton ja vetyteollisuuden kehittymiselle. Tuuli- ja aurinkovoimalla on myös iso merkitys alueiden kuntataloudelle. Kohdassa 6 esitetyt saavutettavuusinvestoinnit ovat alueen biomassaa hyödyntävän teollisuuden kilpailukyvyllä keskeisiä. Suunnataan eri verokannustimia myös biokaasutuotannon ja jakeluverkon investointeihin.

3. Toimet, joilla lisätään kestävän matkailun vetovoimaa

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Kestävä matkailu hyötyy samoista, kohdassa 6 esitetyistä, elinkeinoelämän tarvitsemista saavutettavuus investoinneista. RT esittää tehokkaiden matkaketjujen muodostamisen mahdollistamisen sisällyttämistä Visit Finlandin strategiaan tavoitteisiin sekä Visit Finlandin rahoituksen palauttamista vuoden 2023 tasolle.

4. Toimet, joilla lisätään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Etenkin ammattiopistojen kykyä vastata nopeasti elinkeinoelämän tarpeisiin tulisi tukea, antamalla oppilaitoksille mahdollisuus joustavasti kohdentaa koulutusta nykyisen rahoituksen puitteissa niille osaamisen aloille, joista tulee kysyntää sekä perumalla itäisen–Suomen alueelle suunnitellut leikkaukset. Mahdollistetaan korkeakoulututkintoon johtavan opiskelun toteuttaminen työvoimakoulutuksena. Erityisesti ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden palkkauksessa tarvitaan tiivistä yhteistyötä yritysten ja korkeakoulujen välillä. Luodaan polkumalli, jossa määritellään korkeakoulun, yksilön ja yhteistyöyrityksen roolit ja vastuut. Digitaalisen turvallisuuden osaamisen lisääminen kaikilla työelämän tasoilla ja tehtävissä on sisällytettävä eri opintotasojen koulutuksiin. Kyberturvallisuusalan koulutuksen ja osaamisen kehittäminen on esitetty kohdassa 5.

5. Toimet, joilla lisätään koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Rakennetun ympäristön sektorilla suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon digiturvallisuuden kehittämisellä parannetaan merkittävästi yhteiskunnan turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Rakennetun ympäristön kyberturvallisuuden piiriin on huomioitava kiinteistöjen, väyläverkostojen ja muiden rakenteiden ict- ja automaatoratkaisujen lisäksi hajautetun energiatuotannon ja vesihuollon ict- ja automaatoratkaisut. Rakennetun ympäristön digiturvallisuusratkaisujen ja siihen liittyvän markkinoiden kehittäminen luo alustan kasvavan kansainvälisen liiketoiminnan kehittymiselle. Jo aloitettujen hankkeiden, esim. OKM:n rahoittaman korkeakoulujen yhteistyönä toteutetun kyberturvallisuusalan koulutuksen kehittämishankkeen (KYY -hanke), tulokset on saatava

hyödynnettyä. Kehityksen jatkumisen varmistamiseksi mahdollistetaan oppilaitosten verkostomainen toiminta rahoittamalla RACA-hanke ja sen jatkotoimenpide-ehdotukset. RACE-hanke selvittää mahdollisuudet oppilaitosten opetusjärjestelmien (laboratoriot) verkottamisen yhteiseksi verkostomaiseksi ympäristöksi, jossa eri oppilaitoksien opiskelijat pystyvät tehokkaasti kehittämään kyberturvallisuuteen liittyvää osaamista ja ratkaisuja. Yritykset on integroitava mukaan muodostuvaan oppilaitosten verkostoon aikaisessa vaiheessa tarjoamaan opiskelijoille harjoitus- ja lopputyöpaikkoja. Kokonaisuuden rahoitus OKM, SITRA, Business Finland, HVK ja yritykset. Kaksoiskäyttötuotteiden kehittäminen itäisen-Suomen yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, alueen teknologiayritysten sekä kone- ja laitevalmistajien yhteisellä maakuntien rajat ylittävällä verkostohankkeella luodaan mahdollisuus olemassa olevalle yritystoiminnalle skaalautua uudelle kasvavalle toimialalle.

6. Toimet, joilla lisätään alueiden (fyysistä ja digitaalista) saavutettavuutta

Voitte kirjoittaa kommenttine alla olevaan tekstikenttään:

Geopoliittisen tilanteen aiheuttamien materiaalilogistiikan ja turvallisuustilanteen muutoksista, päätieverkostoon kehittyneen korjausvelan ja logistiikkaverkostossa olevien puutteiden johdosta tarvitaan nopeita ja määrätietoisia toimenpiteitä Itäisen Suomen saavutettavuuden ja huoltovarmuuden parantamiseksi. RT esittää seuraavien toimenpiteitä: 1) Hyödynnetään Liikenne 12 -suunnitelman päivitystyötä lisäämällä erityisesti itäiseen Suomeen kohdistettavia väyläinvestointien ja perusväylänpidon määrärahoja alueen liikenneinfrastruktuurin parantamiseksi, 2) Itäisen Suomen saavutettavuuden kannalta keskeisten infrainvestointien toteuttaminen vieraan pääoman ehtoisella rahoituksella esim. PPP luonteisten hankeyhtiöiden toimesta, 3) Tehdään päätökset itäisen Suomen rataverkoston kehittämiseksi mm. Luumäki – Joutseno, Imatra-Joensuu välien osalta sekä Savon radan parantamisesta, 4) Vahvistetaan saavutettavuutta itäisestä Suomesta etelään, lähteen ja pohjoiseen kehittämisinvestointien avulla, joita ovat: Karjalan ja Savon ratojen kehittäminen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä (rataverkon kapasiteetin ja nopeuden nosto), panostukset Itä-Suomen valtateiden tasonnostoon mm. poistamalla pullonkauloja huoltovarmuusasiat huomioiden (valtatie 5, 6, 9, 12, 13, 15, 22 ja 23), investoidaan alemman tieverkon kunnan parantamiseen (biomassaa hyödyntävän teollisuuden tarpeet), mahdollistetaan uusien henkilöliikenteen ratkaisujen pilotointi, turvataan yhteiskunnan kannalta keskeisen HaminaKotka -sataman toimintaedellytykset mm. vt 15:een liittyvillä vt 12:een kohdistuvilla investoinneilla, parannetaan junien digitaalisia yhteyksiä monipaikkaisen työn mahdollistamiseksi, edistetään itäisen Suomen digitalisointia rakentamalla toimivat yhteydet mm. valokuitu/5G teknologioita hyödyntämällä taajamiin ja maaseudulle.

7. Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta/uudet konkreettiset ehdotukset

Voitte kirjoittaa kommenttine alla olevaan tekstikenttään:

-

Syrjö Paavo
Rakennusteollisuus RT ry / INFRA ry

